

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Lever kan enorme hoeveelheid vrijgemaakt lichaamsvet niet verwerken

Leververvetting

De veehouder klonk ongerust aan de telefoon. Hij had een droge koe, die over twee weken moest kalven, naar binnengehaald omdat ze versuft en vermagerd wat stond te speekselen in de wei. De koe stond daarbij afgezonderd van de andere dieren. De veehouder had in de bek gekeken en zweertjes op het slijmvlies waargenomen. 'Het zal toch geen blauwtong zijn?', vroeg hij me ongerust.

Op het bedrijf aangekomen zag ik de vermagerde koe met ingevallen flank suf met de kop omlaag staan. Ze wankelde bij het vooruitgaan en had inderdaad zweertjes op het slijmvlies in de bek. Anders dan bij blauwtong had deze koe een normale lichaamstemperatuur en ook de andere verschijnselen van blauwtong, zoals dikke kroonranden en kogels en een gezwollen tong, ontbraken.

Naast het nemen van een bloedmonster voor virusonderzoek op blauwtong heb ik met een sneltest het ketonengehalte in het bloed bepaald. Het gehalte was onmeetbaar hoog en dat is buiten het bereik (7,8) van het apparaatje. Het dier had enorme ketose (slepde melkziekte) en daardoor leververvetting. Leververvetting is een ernstige complicatie bij een snel vermagerende koe.

De droogstaande koe werd behandeld tegen deze verregerende vorm van slepende melkziekte. Ondanks het toedienen van glucose-infusen, het herhaaldelijk drenchen en het geven van ondersteunende injecties, is deze koe een dag later aan de gevolgen van het leverfalen bezweken. Na afloop is in het bloed ook geen blauwtongvirus aangetoond.

De encyclopedie leververvetting bij hoogdrachtige koe

Aan het eind van de drachtperiode groeit het nog ongebornen kalf hard, terwijl door de toegenomen omvang van de baarmoeder de eetlust van de moeder juist afneemt. De energiebehoefte en de energie-opname zijn in deze periode dan ook al snel uit balans, zodat er al vóór het afkalven risico bestaat op het optreden van slepende melkziekte.

De gevolgen hiervan vóór het afkalven zijn groot. De hoogdrachtige koe probeert het ontstane

energie tekort te compenseren door het mobiliseren van lichaamsvet, dat in de lever omgezet moet worden om energie te kunnen leveren. Hierbij komen ketonen vrij en die veroorzaken de klassieke verschijnselen zoals sufheid en niet willen eten. Bij een ernstig energietekort en dus een hoog aanbod aan gemobiliseerd vet kan de lever al die vrijgekomen triglyceriden niet snel genoeg omzetten en wordt dit overschot tijdelijk opgeslagen in de levercellen zelf. We spreken dan van leververvetting.

Door die enorme vervetting kan de lever, nu bleek lichtgeel van kleur in plaats van donkerroodbruin, zijn centrale rol in de stofwisseling niet meer uitvoeren en de koe vergiftigt zichzelf. Ureum en andere afvalstoffen van de niet goed werkende vervette lever veroorzaken onder meer zweertjes in de bek. De aandoening krijgt dan een fatale afloop.